

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія музичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Павло ЯЛОВСЬКИЙ
«09» серпня 2024 року

Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика)

Освітньо-професійний ступінь: **фаховий молодший бакалавр**

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність: **014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Освітньо-професійна програма: **Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Кременець 2024

Галішевська Н. А. Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика) : робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2024. 14 с.

Розробник: Галішевська Неллі Анастоліївна – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії музичних дисциплін
Протокол від « 01 » серпня 2024 р. № 1

Голова циклової комісії

Сергій ШЕГЕРА

1. Вступ

Переддипломна педагогічна практика є невід'ємною частиною підготовки до професійної діяльності майбутніх висококваліфікованих фахівців, які здобувають освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр». Умовою успішного проходження цієї практики є опанування здобувачами фахової передвищої освіти змісту фундаментальних дисциплін, методики їх викладання, основ педагогіки для викладання відповідних дисциплін у закладах дошкільної та загальної середньої освіти. Під час переддипломної практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, формується фактичний матеріал для виконання курсових робіт, або складання підсумкової атестації здобувачів фахової передвищої освіти. Діяльність здобувачів фахової передвищої освіти під час переддипломної педагогічної практики максимально наближена до реальної професійної діяльності. Переддипломну педагогічну практику здобувачі фахової передвищої проходять на випускних курсах, яка передбачена навчальними планами на IV курсі у VIII семестрі і триває 6 тижнів.

Програма навчальної дисципліни «Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика)» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів ECTS: 6	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна
Змістових модулів – 7	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	
	Загальна кількість годин – 180	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
4-й		
		Семестр
		8-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: 16	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		-
		Практичні
		-
		Самостійна робота
		180
		Вид контролю: залік

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Переддипломна педагогічна практика є заключним етапом практичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва і проводиться на четвертому курсі у восьмому семестрі, триває шість тижнів та здійснюється з відривом від навчання.

Метою практики є розвиток здобутих у процесі професійної підготовки компетентностей, необхідних для ефективної педагогічної діяльності, визначення готовності здобувачів фахової передвищої освіти до здійснення професійної діяльності у ЗЗСО.

Основні завдання практики:

- ознайомлення з матеріально-технічною базою закладу освіти та кабінету музичного мистецтва;
- викладання музичного мистецтва в школі відповідно до державних освітніх вимог;
- спостереження та аналіз досвіду роботи вчителів загальноосвітніх закладів і викладачів музичного мистецтва зокрема;
- формування вміння ефективно організовувати навчальний процес шляхом розробки тематичних і поурочних планів;
- організація та проведення вокально-хорових та хореографічних гуртків;
- застосування набутих психолого-педагогічних знань для розробки та впровадження інноваційних методів навчання та виховання;
- здійснення творчої роботи з метою збору матеріалу і використання його при підготовці до написання курсової роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8 Здатність використовувати інформацію та комунікаційні технології.

СК1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК5 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК6 Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.

СК7 Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК9 Здатність до планування освітнього процесу в межах посадових обов'язків.

СК10 Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

СК11 Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК12 Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення власних професійних потреб.

СК13 Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різними проявами насильства.

СК16 Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування у процесі виконання професійних завдань.

СК17 Здатність до використання в освітньому процесі національних та світових систем музичного виховання учнівської молоді, підходів, принципів, методів і форм проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво»; володіння програмним інструментарієм дистанційної музичної освіти.

СК18 Здатність впроваджувати здоров'язберезувальні технології розвитку особистості засобами музичного мистецтва та працювати з учнями з особливими освітніми потребами.

СК20 Здатність до здійснення дослідницької і навчально-пізнавальної діяльності та презентації її результатів.

СК21 Здатність застосовувати набуті хореографічно-виконавські навички у професійній діяльності.

СК22 Здатність до здійснення організаційної, педагогічної, навчально-тренувальної, постановочно-репетиційної та концертно-гастрольної діяльності керівника дитячого хореографічного колективу з урахуванням його професійної та творчої специфіки.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика)» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

PH2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.

PH3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

PH4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.

PH5 Забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами.

PH6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

PH7 Організовувати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання.

PH8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

PH9 Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

PH10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

PH11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

PH12 Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.

PH13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

PH14 Формувати в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань.

PH15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

PH16 Володіти теоретико-методологічними знаннями у галузі музичного мистецтва, принципами та закономірностями організації музично-освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; враховувати у процесі музичного навчання та виховання учнів їх індивідуальні та вікові особливості, освітні потреби.

PH17 Демонструвати виконавські навички гри на музичних інструментах.

PH18 Володіти ключовими навичками хорового диригування для здійснення диригентсько-виконавської діяльності та організації вокально-хорової роботи школярів.

PH19 Уміти виконувати вокальні твори різних епох, стилів, жанрів.

PH20 Виявляти здатність до запису нотного тексту, гармонізації мелодичної лінії музичних творів, створення власного акомпанементу шкільного пісенного репертуару.

PH21 Здійснювати дослідницьку і навчально-пізнавальну діяльність у сферах психології, педагогіки, музичної педагогіки та використовувати її результати у професійній діяльності.

PH22 Демонструвати достатньо високий рівень виконавсько-хореографічної майстерності, навички відтворення техніки, стилю, манери виконання основних елементів різних видів танцю.

PH23 Уміти створювати танцювальні номери та реалізовувати їх з дитячим хореографічним колективом, враховуючи вікові та індивідуальні особливості дітей.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організаційна діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Тема 1. Настановча конференція.

Мета, завдання переддипломної практики. Умови допуску до практики. Загальні положення практики. База проходження професійно-педагогічної практики. Порядок проходження практики. Програма професійної педагогічної практики і основні її модулі. Оформлення звітності практики. Обов'язки здобувача освіти - практиканта та керівника-методиста.

Тема 2. Ознайомлення з закладом освіти (адміністрацією, вчителями музичного мистецтва, матеріально-технічним забезпеченням).

Знайомство з закладом загальної середньої освіти. Вивчення розкладу уроків музичного мистецтва, плану роботи вчителя. Вивчення правил закладу загальної середньої освіти. Ознайомлення з навчально-методичною документацією учителів музичного мистецтва. Оформлення відповідних записів у педагогічному щоденнику з практики. Вивчення технічного облаштування закладу загальної середньої освіти.

Тема 3. Ознайомлення з документацією вчителя музичного мистецтва.

Ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти з функціями та обов'язками вчителя музичного мистецтва. Ознайомлення з планами-конспектами уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» в початковій та основній школі. Ознайомлення з оформленням планування педагогічної роботи вчителя музичного мистецтва.

Тема 4. Спостереження та аналіз занять проведених вчителем музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівником гуртків.

Спостереження за показовими уроками музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво». Участь практикантів у підготовці та проведенні уроків музичного мистецтва. Участь в організації музичної діяльності дітей поза уроками (гурток естрадного співу/ дитячий хореографічний гурток). Аналіз планів навчальної та виховної роботи закладу загальної середньої освіти з календарним планом уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» для 1-11 класів з перспективним плануванням організації закладу загальної середньої освіти.

Оформлення відповідних записів у педагогічному щоденнику.

Змістовий модуль 2. Фахова діяльність.

Тема 5. Підготовка до роботи вчителя музичного мистецтва в закладі загальної середньої освіти.

Складання індивідуального плану роботи на період практики. Розробка планів-конспектів уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», позакласних занять. Опрацювання фахової літератури. Ведення педагогічного щоденника.

Тема 6. Розробка та проведення уроків та участь у проведенні позакласних виховних заходів закладу загальної середньої освіти.

Розробка і самостійне проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», позакласних виховних заходів у 1-11 класах. Допомога учителям у підготовці та проведенні позакласних виховних заходів відповідно до перспективного планування закладу.

Тема 7. Підготовка та проведення залікових уроків музичного мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво» та позакласного заходу.

Розробка конспектів та проведення уроків музичного мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво». Створення сценарію, організація, репетиції та проведення залікового позакласного заходу.

Змістовий модуль 3. Звітно-підсумкова діяльність здобувача фахової передвищої освіти, що проходить переддипломну педагогічну практику.

Тема 8. Оформлення документації до захисту педагогічної практики.

Написання звітної документації:

1. Звіт про проходження педагогічної практики;
2. Плани - конспекти залікових уроків з музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» із додатками (світлини уроків, творчі роботи учнів, роздатковий матеріал тощо);
3. План-конспекти залікових занять дитячого хореографічного гуртка або гуртка естрадного співу (відповідно до додаткової кваліфікації).
4. Сценарій позакласного виховного заходу;
5. Щоденник практики;
6. Характеристика на здобувача освіти – практиканта затверджена директором освітнього закладу.

Тема 9. Звіт про переддипломну педагогічну практику в умовах ЗЗСО.

Підготовка до звітної конференції. Проведення звітної конференції.

Оцінювання результатів практики.

5. Структура практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекц.		сем.	практ.	лаб.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Організаційна діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва.						
Тема 1. Настановча конференція.						-
Тема 2. Ознайомлення з загальноосвітнім закладом (школою, адміністрацією, вчителями музичного мистецтва).	4					4
Тема 3. Ознайомлення з документацією вчителя музичного мистецтва.	4					4
Тема 4. Спостереження та аналіз занять проведених вчителем музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівником гуртків.	8					8
Разом за змістовим модулем 1.	16					16
Змістовий модуль 2. Фахова діяльність.						
Тема 5. Підготовка до роботи вчителя музичного мистецтва в закладі загальної середньої освіти.	16					16
Тема 6. Розробка та проведення уроків музичного мистецтва та участь у проведенні позакласних виховних заходів закладу загальної середньої освіти.	100					100
Тема 7. Підготовка та проведення залікових уроків музичного мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво» та позакласного заходу.	32					32

Разом за змістовим модулем 2.	148					148
Змістовий модуль 3. Звітно-підсумкова діяльність здобувача фахової передвищої освіти, що проходить переддипломну практику.						
Тема 8. Оформлення документації до захисту педагогічної практики.	8					8
Тема 9. Звіт про переддипломну педагогічну практику в умовах ЗЗСО.	8					8
Разом за змістовим модулем 3.	16					16
Разом за 8-й семестр.	180					180
Разом годин за навчальним планом.	180					180

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст завдання	Кількість Годин
1.	Ознайомлення з закладом освіти (матеріально-технічною базою, адміністрацією, вчителями музичного мистецтва).	4
2.	Ознайомлення з документацією вчителя музичного мистецтва.	4
3.	Підготовка до роботи вчителя музичного мистецтва в закладі загальної середньої освіти.	8
4.	Спостереження та аналіз занять проведених вчителем музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівником гуртків.	16
5.	Розробка та проведення уроків та участь у проведенні позакласних виховних заходів закладу загальної середньої освіти.	100
6.	Підготовка та проведення залікових уроків музичного мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво» та позакласного заходу.	32
7.	Оформлення документації до захисту педагогічної практики.	8
8.	Звіт про переддипломні педагогічну практику в умовах ЗЗСО.	8
	Разом	180

7. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни "Переддипломна практика"

Оцінку 2, «незадовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який не розуміє завдання навчальної педагогічної практики у ЗЗСО, не виконує поставлені задачі; не відвідує уроки та заняття; звітна документація не відповідає вимогам, відсутні конспекти уроків та занять; демонструє незадовільне володіння музичним інструментом; допускає грубі методичні та мовні помилки, неспроможний до їх виявлення та усунення.

Оцінка 3, «задовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який демонструє базове розуміння основних концепцій музичного виховання школярів, знання є поверхневими та не завжди супроводжуються глибоким аналізом, виявляє задовільну підготовку до навчальної педагогічної практики: відвідування менше половини запланованих уроків та занять, допущення суттєвих помилок у проведенні уроків та занять, у веденні щоденника практики, конспектів-аналізів уроків та іншої звітної документації, задовільне володіння музичним інструментом, голосом, недостатнє використання наочності, допущення неточних завдань, запитань, вказівок; нездатний застосувати отримані знання на практиці для вирішення реальних музично-педагогічних задач.

Оцінку 4, «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який має достатню підготовку до навчальної педагогічної практики: має знання з психології, педагогіки, теорії та методики музичного виховання, добре володіє музичним інструментом, голосом, відвідує більшість уроків музичного мистецтва та на достатньо доброму рівні веде уроки та заняття, оформлює щоденник практики та звітну документацію; розуміє принципи підбору музичного матеріалу до проведення різних видів і форм організації музичної діяльності школярів; добре володіє музичним матеріалом з допущенням неточностей у постановці запитань, вказівок; допущення незначних мовних помилок; підтримує діловий контакт з учнями та вчителями.

Оцінку 5, «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який має глибоке, усвідомлене розуміння завдань музично-педагогічної практики у школі; має відмінна підготовка до педагогічної практики: відвідування всіх уроків, проведених вчителем музичного мистецтва, та здобувачів освіти - практикантів; правильне ведення конспектів-аналізів уроків, планів-конспектів уроків, оформлення сценаріїв музично-виховних заходів, щоденника практики; систематично підготовлений до роботи в якості помічника вчителя музичного мистецтва на уроках; відмінно володіє музичним інструментом, голосом; уміє самостійно підбирати доцільний музичний матеріал для уроків музики, опрацьовує методичну літературу, проявляє свою креативність та готовність творчо працювати на високому рівні; встановлює гарний контакт з дітьми, вчителями, здійснює індивідуальний підхід до дітей; постійно прагне до самовдосконалення та готовий до професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

8. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (лекція-інформація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-демонстрація, лекція-візуалізація), бесіда, розповідь, спостереження, аналіз,

синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів, художньо-педагогічний аналіз музичних творів, ділова гра тощо.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів освіти, створення відчуття успіху у навчанні.

9. Методи контролю

Підсумковий контроль: залік у 8-ому семестрі.

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення, періодичні видання, методичні посібники, підручники, план-конспекти.

11. Рекомендована література

Основна

1. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання: навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2018. 404 с.

2. Бірюк І. А. Інтегровані уроки у початковій школі : метод. посіб. Володимирець: 2018. 65 с.

3. Гавриленко Л. Розспівування і вокаліз як складники вокального виховання учнів. *Мистецтво та освіта*. 2008. Вип. № 1.

4. Гринчук І. Інноваційний підхід до організації слухання музики. *Мистецтво та освіта*. 2004. Вип. № 4. С. 13-16.

5. Кісільчук І. Цікаве музикування на уроках мистецтва в НУШ. Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 48 с.

6. Масол Л. М. Підготовка вчителів до поліхудожнього виховання учнів (теоретичні підходи й експериментальний досвід). *Мистецтво та освіта*. Київ, 2009. № 2. С. 2–6. 13.

7. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі : посіб. для вчит. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. Харків : Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.

8. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика : [монографія]. Київ: Промінь, 2006. 432 с.

9. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.

10. Шинкаренко А. І., Бондаренко Н. Є. Музичне сприймання: теоретичний та методичний аспекти: хрестоматійний посібник (МОНМС України, лист від 22.07.2011 р., № 1/11-6533). Кременець: ВЦ КОГП і м. Тараса Шевченка, 2011. 403 с.

Допоміжна

1. Баранова Н. Взаємозв'язок між сприйняттям музики старшокласниками та їх темпераментом. *Мистецтво та освіта*. 2011. Вип. № 1. С. 10–13.

2. Безсонова І. Музичний образ (методична розробка уроку). *Мистецтво та освіта*. 2004. Вип. № 1. С. 48–49.

3. Булатова Л. Розвиток пізнавальної активності учнів на уроках музики. *Мистецтво та освіта*. 2004. Вип. № 4. С. 9–12.
4. Гайдамака О. В. Поліхудожнє виховання молодших школярів на уроках предметів естетичного циклу : автореф. дис. канд. пед. наук. Київ, 2016. 22 с.
5. Кондрацька Л. Сучасні технології підготовки майбутніх учителів мистецтва. *Мистецтво та освіта*. 2003. Вип. № 2. С. 7–11.
6. Корнілова О. Музична драматургія (методична розробка уроку). *Мистецтво та освіта*. 2002. Вип. № 3. С.18–19.
7. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти. *Мистецтво та освіта*. 2004. Вип. № 1. С. 2–5.
8. Пермяков О. А., Власенко І. М., Ларентьева О. О. Дидактичні ігри на уроках музики: науково-методичний посібник. Київ: КНТ, 2014. 271 с.
9. Ярецький В. Уроки-концерти патріотичного спрямування. *Мистецтво та освіта*. 2002. Вип. № 3. С. 14–15.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека методичних матеріалів для вчителя музичного мистецтва. URL: <https://vseosvita.ua/library/muzika>
2. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мистецької освітньої галузі // Додаток 10 до Державного стандарту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n338>
3. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
4. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
5. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
6. Мистецтво 5 – 9 клас: Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів / Укл. Л. Масол та ін. // МОН України: Навчальні програми 5 – 9 класів, 2017. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
7. Міністерство освіти і науки України URL: [Mystetstvo.5-6-kl.Masol.Prosina.14.07.pdf \(mon.gov.ua\)](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed)
8. Національна бібліотека ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed>.
- 10.Простір вчительських ідей URL : [Типова освітня програма для 3-4 класів НУШ Шияна Р. Б. \(idea-teacher.com.ua\)](https://idea-teacher.com.ua)
- 11.Шкільні підручники URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>